

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL V. IR V. U. IR NORDEA BANK AB GINČO NAGRINĖJIMO**

2016 m. birželio 6 d. Nr. 242-192
Vilnius

Lietuvos bankas gavo V. U. ir jo atstovaujamos V. U. (toliau abu kartu vadinami pareiškėjais, o kiekvienas atskirai – pareiškėju) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjų ir *Nordea Bank AB*, veikiančio per Lietuvoje įsteigtą filialą, (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2011 m. sausio 13 d. pareiškėjai ir bankas sudarė būsto kreditavimo sutartį Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Sutartis), kurios pagrindu pareiškėjams buvo suteiktas kreditas žemės sklypui ir sodo pastatui, esančiam adresu: (*duomenys neskelbtini*), pirkti ir šio sodo pastatui įrengti (Sutarties Specialiosios dalies 2.7 papunktis). Sutarties Specialiosios dalies 3.1 papunkčiu šalys susitarė, kad prievolės įvykdymas yra užtikrinamas įkeičiamu turtu: žemės sklypas, unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*); sodo pastatas, unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*) dalių žemės sklypo, unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*) dalys gyvenamojo namo, unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*); garažas, unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*). Sutarties Specialiosios dalies 3.2 papunktyje nurodyta, kad prievolės įvykdymui užtikrinti taip pat yra reikalaujamas laidavimas.

2015 m. gruodžio 16 d. pareiškėjas pateikė bankui prašymą, kuriuo prašoma: a) atsisakyti dalies turto įkeitimo; b) atsisakyti (*duomenys neskelbtini*) laidavimo; c) persvarstyti banko maržą; d) pakeisti mokėjimo metodą iš linijinio į anuitetinį; e) pakeisti kredito sąskaitą.

2016 m. vasario 25 d. banko atstovė pareiškėjui susipažinti pateikė Sutarties pakeitimus su naujosios redakcijos Sutarties Bendrąja dalimi. Pareiškėjas nurodė, kad nesutinka su dalimi banko siūlomų Sutarties pakeitimų, ir pažymėjo, kad prašymas atsisakyti dalies turto įkeitimo pateiktas vadovaujantis paskutine turto vertinimo ataskaita, iš kurios matyti, kad žemės sklypo ir sodo pastato vertės užtenka Sutarties Specialiosios dalies 2.8 papunktyje nustatytam reikalavimui, kad suteikiama kredito suma turi sudaryti ne daugiau kaip 80 proc. bankui įkeičiamo turto rinkos vertės, nustatytos bankui priimtinių nepriklausomų turto vertintojų, įvykdyti. Pareiškėjas bankui nurodė, su kurių Sutarties nuostatų pakeitimais nesutinka, pažymėdamas, kad su dalimi pakeitimų sutiktų, jeigu jie būtų pakoreguoti. Atsakyme bankas paaiškino, kad nėra Sutartimi įpareigotas po tam tikro termino ar gavus pareiškėjo prašymą atsisakyti dalies turto įkeitimo ir laidavimo. Bankas nurodė, kad pagal standartinę banko procedūrą kiekvienas klientas, kuris kreipiasi dėl kredito sutarties pakeitimo, privalo pasirašyti aktualią naujos redakcijos sutarties bendrąją dalį, o jeigu pareiškėjas nesutinka su pakeitimais, jis turi teisę nekeisti Sutarties. Bankas taip pat nurodė, kad pakeisti pareiškėjo prašomas Sutarties sąlygas bankas sutinka tik tuo atveju, jeigu pareiškėjas sutinka pasirašyti naujos redakcijos Sutarties Bendrąją dalį.

Pareiškėjas, nesutikdamas su banko atsakymu, kreipėsi į Lietuvos banką dėl ginčo nagrinėjimo. Pareiškėjas prašo rekomenduoti bankui atsisakyti laidavimo ir dalies įkeisto turto, nereikalaujant pasirašyti Sutarties pakeitimų, kurie, pasak pareiškėjo, blogina Sutarties sąlygas; atsižvelgiant į Lietuvos bankų klientų asociacijos pateiktas rekomendacijas ištaisyti Sutarties

punktus, galimai pažeidžiančius Lietuvos Respublikos civilinį kodeksą (toliau – Civilinis kodeksas), Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymą ir vartotojo teises.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi bankas nurodė, kad Sutartyje nėra nustatytos banko pareigos gavus pareiškėjo prašymą jį privalomai tenkinti. Nepaisydamas to, bankas pareiškėjui nurodė, kad sutiktų su jo prašomais pakeitimais, jeigu pareiškėjas sutiktų sudaryti naujos redakcijos Sutartį, kuri jam buvo pateikta susipažinti. Bankas pažymi, kad draudžiama versti kitą asmenį sudaryti sutartį, išskyrus atvejus, kai pareigą sudaryti sutartį nustato įstatymai ar savanoriškas įsipareigojimas sudaryti sutartį (Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 2 dalis). Pasak banko, pareiškėjo nurodomas faktas, kad liekančio užstato vertė yra pakankama įsipareigojimų įvykdymui užtikrinti, neįpareigoja banko atlikti atitinkamų Sutarties pakeitimų, nes to nenumato nei įstatymai, nei Sutartis.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Išnagrinėjus pateiktus dokumentus bei šalių paaiškinimus darytina išvada, kad šalių ginčas iš esmės kyla dėl tarp pareiškėjų ir banko sudarytos Sutarties sąlygų pakeitimo, t. y. banko atsisakymo pakeisti tik pareiškėjų pageidaujamas Sutarties sąlygas pagrįstumo.

Vertinant pareiškėjų banko atžvilgiu keliamą reikalavimą pakeisti Sutartį pagal pareiškėjo nurodytas sąlygas, pažymėtina, kad, pagal Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalį, šalys, vadovaudamosi sutarties laisvės principu, gali laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises ir pareigas, jei tai neprieštarauja įstatymams. Sutarties laisvės principas reiškia civilinių teisinių santykių subjektų teisę laisvai spręsti, sudaryti konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, pasirinkti, su kuo sudaryti sutartį, be to, savarankiškai spręsti dėl sutarties turinio (sutarties sąlygų ir jų pakeitimo) bei formos, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas (jų turinį) nustato imperatyviosios teisės normos arba tam tikrų sąlygų reikalauja viešoji tvarka, sąžiningumo, protingumo, teisingumo principai, gera moralė. Vadovaujantis sutarties laisvės principu bei Civilinio kodekso 6.223 straipsnio 1 dalimi, numatančia, jog sutartis gali būti pakeista šalių susitarimu, darytina išvada, kad tie sutartinių santykių aspektai, kurie nėra reglamentuoti imperatyviųjų teisės normų, gali būti aptarti tik laisvu šalių susitarimu, įtraukiant arba pakeičiant atitinkamas sąlygas tarp šalių sudaromoje sutartyje. Kai šalys savo susitarimu (gera valia) nesusitaria dėl sudarytos sutarties pakeitimo, suinteresuota sutarties pakeitimu šalis turi teisę, jos manymu, ginčijamos sutarties sąlygų pažeidžiamas savo teises ginti teisme pateikdama ieškinį ir prašyti teismo pakeisti atitinkamas sutarties sąlygas, kad būtų atkurta šalių sutartinė prievolių pusiausvyra (Civilinio kodekso 6.204 straipsnio 3 dalis, 6.223 straipsnio 2 dalies 2 punktas).

Tarp pareiškėjų ir banko sudarytos Sutarties Bendrosios dalies 9.1.3 papunktyje nurodyta, kad kredito gavėjas, t. y. pareiškėjai, turi teisę inicijuoti Sutarties pakeitimus ar papildymus. Tačiau pagal Sutarties Bendrosios dalies 12.1 papunktį, Sutarties sąlygos gali būti pakeistos tik atskiru raštišku banko ir pareiškėjų susitarimu, jeigu kituose Sutarties punktuose nenumatyta kitaip. Pažymėtina, kad Sutartyje nėra numatyta, kad pareiškėjo prašomi padaryti Sutarties pakeitimai gali arba turi būti atliekami vienašališkai, nepaisant banko valios. Pasirašydami Sutartį pareiškėjai patvirtino, kad jie visiškai pripažįsta Sutarties terminus bei sąlygas, juos supranta ir įsipareigoja jų laikytis (Sutarties Bendrosios dalies 20.6 papunktis).

Vadovaujantis tuo, kas išdėstyta, konstatuotina, kad ginčo šalių sudarytos Sutarties pakeitimas įmanomas tik laikantis Sutartyje nustatytos tvarkos, t. y. abiem šalims raštiškai susitarus. Pažymėtina, kad tiek bankas, tiek ir pareiškėjai, kaip Sutarties šalys, Sutarties

galiojimo metu gali teikti vieni kitiems prašymus pakeisti šalių susitarimą sudarančias Sutarties sąlygas, o tokį prašymą gavusi kita Sutarties šalis gali sutikti patenkinti prašymą atitinkamai pakeisti Sutartį arba ne, taip pat nurodyti savo sąlygas tokiam Sutarties pakeitimui, tačiau bet koks Sutarties pakeitimas galimas tik suderinus abiejų šios Sutarties šalių valią. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėjų banko atžvilgiu keliamas reikalavimas pakeisti Sutartį pagal pareiškėjų prašomas sąlygas, abiem šalims dėl to nesutarus gera valia, yra nepagrįstas, todėl atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu bei šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjų V. ir V. U. reikalavimą.

Direktorius

Vilius Šapoka